

APEL PUBLIC AL CONSILIULUI DE PRESĂ DIN REPUBLICA MOLDOVA

Doamnei Maia BĂNĂRESCU, Avocatului Poporului pentru drepturile copilului
Domnului Dragoș VICOL, Președintelui Consiliul Audiovizualului

*Stimată doamnă Avocat al Poporului pentru drepturile copilului,
Stimare domnule Președinte al Consiliului Audiovizualului,*

Consiliul de Presă din Republica Moldova vă adresează acest apel public cu solicitarea să interveniți pentru a descuraja și sancționa încălcările drepturilor copilului în emisiunea „Vorbește Moldova”, difuzată la postul de televiziune Prime TV.

La 15 și 16 aprilie 2019, postul de televiziune Prime TV a difuzat, la o oră de maximă audiență, câte o ediție a emisiunii în format de talk-show „Vorbește Moldova”, intitulată „Părinte, te iubesc!”. Subiectul emisiunii a vizat istoria unei fete, acum în vârstă de 14 ani, care a fost abuzată sexual de tatăl vitreg (concupinul mamei), începând de la vârsta de 11 ani.

În cele două ediții ale emisiunii, realizatorii au comis abateri grave de la normele deontologice și de la cele legale, și nu au protejat efectiv identitatea minorei abuzate. Cu toate că numele ei a fost ascuns, prin prezența în studio a părinților și a bunicii, fata poate fi ușor identificată. Aceasta constituie o încălcare a Codului Deontologic al jurnalistului din Republica Moldova, care prevede că „Jurnalistul protejează identitatea minorilor implicați în evenimente cu conotație negativă (accidente, infracțiuni, dispute familiale, sinucideri etc.), inclusiv ca martori” (p. 4.13). Încălcarea a fost constatată de Consiliul de Presă la ședința publică din 26 aprilie 2019.

De asemenea, autorii emisiunii au încălcat Legea nr. 30 din 07.03.2013 cu privire la protecția copiilor împotriva impactului negativ al informației, care stabilește (art.4, p.2, lit.d): „În serviciile de programe radio și televizate se interzice difuzarea informației cu impact negativ asupra copiilor ce conține: (...) orice indicii care ar putea duce la identificarea copiilor implicați în situații cu conotație negativă (accidente, infracțiuni, abuz sexual, abuz fizic sau psihic, dispute familiale, sinucideri, consum de droguri, abuz de alcool etc.), inclusiv în calitate de victime sau martori. Fac excepție situațiile în care jurnalistul acționează cu acordul părinților (tutorilor, curatorilor) în interesul superior al copilului”. În acest caz, nu s-a urmărit respectarea interesului superior al copilului și nici difuzarea unor informații de interes public, ci oferirea unor detalii senzaționale din viața privată a persoanelor care satisfac simpla curiozitate a indivizilor și generează audiență, dar lezează demnitatea persoanelor vizate. Legea nr. 30 din 07.03.2013 interzice difuzarea interviurilor și declarațiilor în care copiilor le sunt solicitate păreri referitoare la probleme intime de familie sau probleme care le depășesc puterea de judecată (art.4, p.2, lit. h) și apariția în programele audiovizuale a copiilor mai mici de 16 ani care sunt victime sau martori ale „abuzurilor fizice, psihice sau sexuale” (art. 4, p.3).

Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova (nr. 174 din 08.11.2018) obligă furnizorii de servicii media să respecte principiul interesului superior al copilului și prevede că „minorul are dreptul la protecția imaginii și a vieții sale private” (art. 15, p.p. 1 și 2). În același articol, se spune: „În cadrul programelor audiovizuale, minorul nu poate fi folosit sau expus de către părinți, rude, reprezentanți legali, avocați sau alte persoane responsabile de creșterea și îngrijirea acestuia, în scopul de a obține avantaje de orice tip sau de a influența deciziile autorităților publice”. În cazul emisiunii citate, fata abuzată a fost folosită atât de către jurnaliști pentru a realiza un material senzațional, cât și de alte persoane, interesate să influențeze eliberarea din detenție a abuzatorului, condamnat de către prima instanță la 12 ani de închisoare.

Dincolo de încălcarea prevederilor deontologice și legale enumerate mai sus, analiza emisiunii a arătat că autorii nu au urmărit să informeze publicul despre abuzul sexual comis asupra unui copil și consecințele unei asemenea fapte, ci să realizeze un program-spectacol, cu scopul de a genera audiență.

Realizatorii au profitat de starea de vulnerabilitate a persoanelor implicate – mama, tata, bunica, și le-au prezentat în ipostaze jenante, demne de milă, forțându-le să divulge detalii traumatizante din viața privată, lezându-le astfel demnitatea.

Considerăm că o astfel de abordare a cazurilor de abuz asupra copiilor dăunează atât persoanelor vizate, cât și publicului, perpetuează practici care duc la crearea de subproduse mediatice, iar per ansamblu, la degradarea spațiului mediatic autohton.

Vă solicităm să faceți uz de obligațiile și pârghiile care vă sunt atribuite prin lege pentru a sancționa încălcările de lege comise de postul de televiziune Prime TV la realizarea acestei emisiuni și a descuraja, în general, producerea de astfel de programe care nu contribuie la dezvoltarea societății, ci la degradarea ei.

**Adoptat la ședința publică a Consiliului de Presă,
26 aprilie 2019**